

СОНЕЧКО

**Збірка віршиків та казок
для дітей**

СОНЕЧКО

Збірка віршиків та казок для дітей

ТРЕТЄ ВИДАННЯ

diasporiana.org.ua

О П Л Д М — ОБ'ЄДНАННЯ ПРАЦІВНИКІВ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ
ТОРОНТО — 1975 — КАНАДА

The Sun

**FAIRY TALES AND POEMS FOR CHILDREN
IN THE UKRAINIAN LANGUAGE**

Compiled and Illustrated

by

Victor Cymbal

ASSOCIATION OF UKRAINIAN WRITERS FOR CHILDREN AND YOUTH
TORONTO, ONTARIO, CANADA

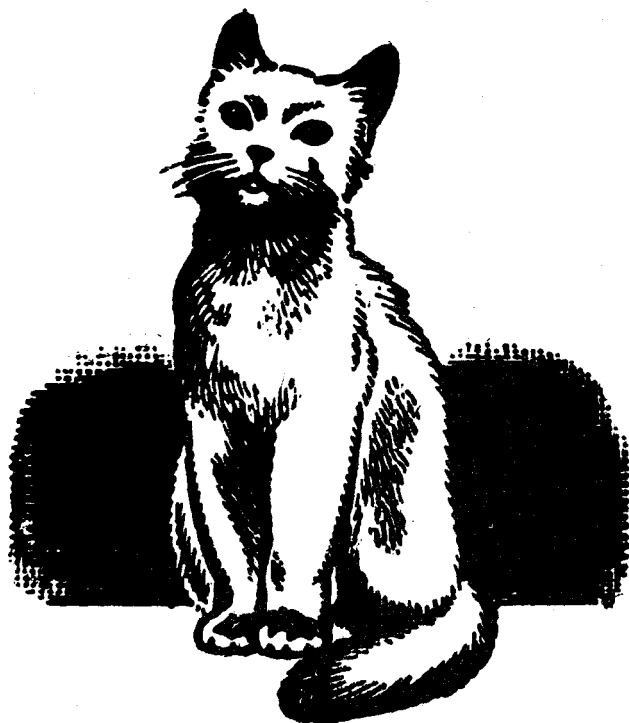
— 1975 —

Цю книжечку склав і зілюстрував один з найбільших українських мистців двадцятого століття — маляр і графік Віктор Цимбал. Народився він 1901 року в Україні на Київщині і помер 1968 року у ЗСА. Був великим приятелем дітей, збирав для них різні народні казки, пісеньки, приповідки тощо і з них уложив збірничок “Сонечко”, додавши свої прегарні рисунки.

Збірка “Сонечко” мала великий успіх серед української дітвори і розійшлася вже у двох накладах. Тепер дружина покійного мистця — пані Тетяна Цимбал складає нев’янучий вінок на могилу свого дорогого мужа, жертвуючи на видавничий фонд ОПЛДМ 200 доларів і тим підтримує третє видання цієї гарної книжечки.

Управа ОПЛДМ

— А — а, коточок,
Не йди рано в садочок,
Не полохай діточок
Та нарви їм квіточок.

А ти, коте сірий,
Та вимети сіни.
— Хоч вимету, та не я,
Є у мене котеня.

Котеня не хоче,
Ніжками дрібоче,
Та по хаті скаче,
Віничка й не бачить.

— Хай замете бабуся,
Бо я пилу боюся,
В мене шкурка біленька,
Вилизана, чистенька.

Краще з дітьми пограюсь,
Та в куточку сховаюсь.
А ввечері прийду спати,
Дитиночку колихати.

Два півники, два півники
Горох молотили,
Дві курочки, дві курочки
До млина носили.

Муха місить, муха місить,
Комар воду носить,
А сорока білобока
На весілля просить.

Цап меле, цап меле,
Коза насипає,
А маленьке козенятко
На купу згортає.

А горобчик — славний хлопчик,
На скрипочку грає,
Горобличка — славна птичка,
Хатку замітає.

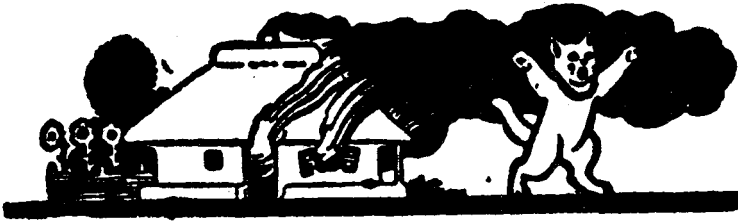
А ворони — старі жони
Пішли танцювати.
Злетів крук, вхопив дрюк —
Пішов підганяти.

— Зайчику, зайчику,
Де ти бував?
— У млині, у млині.
— Шо ти видав?
— Міх муки, міх муки.
— Чом не забрав?

— Я забрав та тікав
Через бабин тік,
Пальчики попик,
Та в дірочку,
Та в мірочку,
Та в водичку;

Буль, буль, буль!

Бам-бім, дзелень-бім,
Загорівся кицин дім!

Біжить курочка з відром,
Біжить півничок з цебром,

Бам-бім, дзелень-бім,
Щоб гасити кицин дім.

Бом-бом, дзелень-бом,
Біжить котик з помелом.

Погасили помелом,
Посідали всі кругом.

Лиш котичок зажурився,
Бо хвостичок присмаливсь.

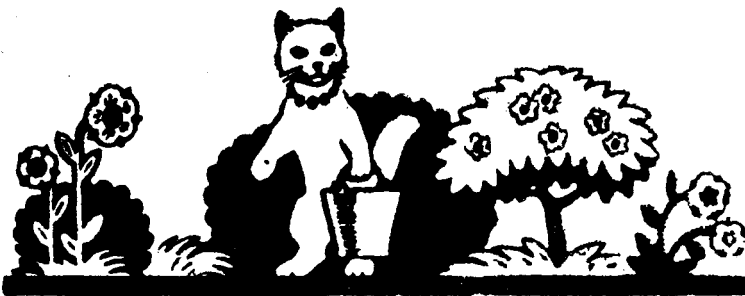
Дзень-дзень, дзень-дзелень,
Бенкетують цілий день!

Півні, кури і курчатка,
І коти, і котенятка

Вміють разом рятувати,
Як горить їх рідна хата.

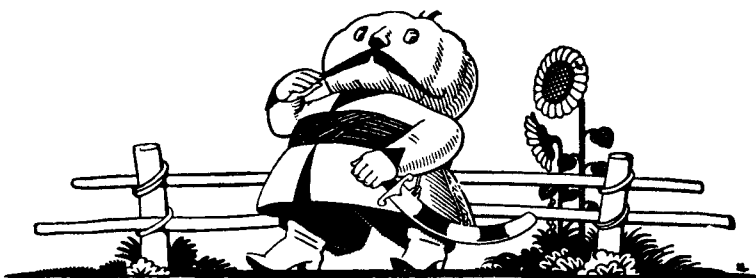
Так і ви, маленькі діти,
Вчіться як у світі жити,

Як у кожній небезпеці
Рідну хату боронити!

Пішла киця по водицю,
Та й упала у криницю.
Пішов котик рятувати,

За вушечко витягати.
Піймав кицю за вухо
Та й поставив, де сухо.

Ходить гарбуз по городу,
Питається свого роду:
— Ой, чи живі, чи здорові
Всі родичі гарбузові?

Обізвались буряки,
Гарбузові свояки:
— Ой ще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові!

Обізвалась жовта диня,
Гарбузова господиня:
— Ой ще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові!

Обізвалась морковиця,
Гарбузова сестриця:
— Ой ще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові!

Обізвались огірочки,
Гарбузові сини й дочки:
— Ой ще живі, ще здорові
Всі родичі гарбузові!

Обізвалась бараболя,
А за нею і квасоля,
Обізвався старий біб:
— А я здержав увесь рід!...

Ой гарбузе ти перістий,
Із чим тебе будем їсти?
— Миска пшона, шматок сала —
Гарбузові вся приправа.

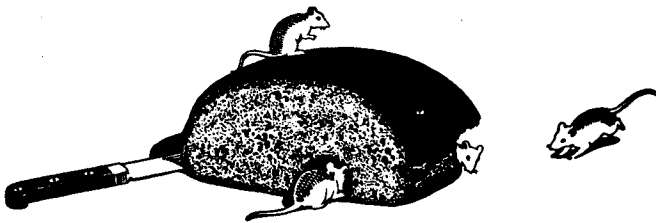

Гоп-гоп! Гу-ту-ту!
Вари кашку круту,
Підсипай молочка,
Погодуй козачка.

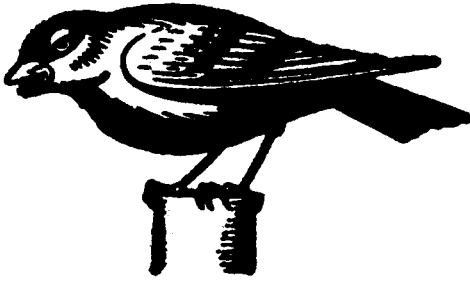
Як діждемо літа,
Та нажнемо жита,
Поставимо в копи,
Та вдаримо в гопи.

Ладки, ладки, ладусі! — А де були? — В бабусі.
— А що їли? — Кашку. — А що пили? — Бражку.
— А що на закуску? — Хліб та капустку.
Кашка м'якенька, бражка п'яненька,
Бабуся добренька, Галюся маленька.

Танцювали миші
По бабиній хижі!

Стало бабі за танець:
З'їли миші буханець.

Ой щіт-щіт, ой щіт-щіт,
Щітко маленька!
Повідай, повідай,
Де ж твоя ненька?
— Та на камені
Сиділа, сиділа
Та дрібний мачок
Дзьобала, дзьобала.
Ой, дзьоб-дзьобанець,
Пішла дівка у танець,
А за нею горобець.

А в горобейка
Жіночка маленька,
Сидить на кілочку,
Пряде на сорочку.

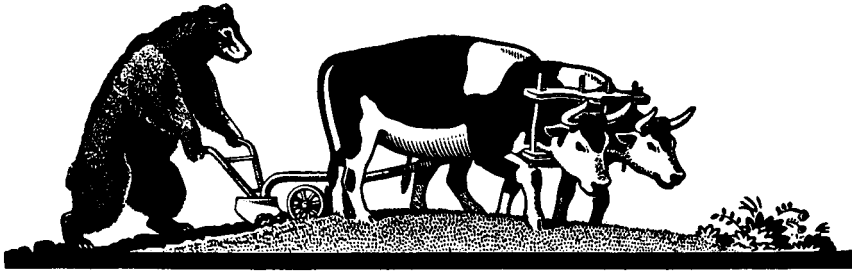
Що виведе нитку —
Горобцю на свитку,
Зостануться кінці —
Горобцю на штанці,

Зостануться торочки —
Горобцю на сорочки.

Ой летів жук, жук,
Та на воду хлюп-хлюп!
Йде жукова мати
Жучка рятувати:
— Подай, подай, жучку,
Та правую ручку!

Качка йде,
Каченятка веде
На напасочку,
На порясочку,
На зелену травицю,
На холодну водицю
Ках, ках, ках!

Ой не знала удівонька, як на світі жити,
Та найняла ведмедика за плугом ходити,
А вовчика сіренького воли поганяти,
А зайчика маленького передні водити,
А лисичку-молодичку обідать носити.
Розсердився ведмедичок та плуг поламав,
А вовчичок сіресенький воли розігнав,
А зайчичок ізлякався та в ліс поскакав,
А лисичка-молодичка у зелений гай,
А бідная удівонька у великий жаль:
— Як би знала, сама б стала за плугом ходити
А хлопчика поставила б передні водити.

Рукавичка

К а з к а

Поїхав дід у ліс по дрова. Рубав дрова й засунув рукавичку за пояс. Став додому вертатись, забув рукавичку з-за пояса взяти, а вона впала та й лежить посеред дороги.

Біжить мишка, залізла в рукавичку та й сидить. Коли плигає жабка, бачить — рукавичка ворушиться:

ся:

— А хто-хто в рукавичці? — питає.

— Я мишка-шкряботушка, а ти хто?

— Я жабка-скрекотушка, пусти мене до себе.

— Іди.

От стали вони вдвох жити.

Коли біжить зайчик:

— А хто-хто в рукавичці? — питає.

— Я мишка-шкряботушка, і я жабка-скрекотушка, а ти хто?

— А я зайчик-лапанчик. Пустіть і мене до себе.

— Іди.

— От стали вони втрьох жити.

Біжить лисичка:

— А хто-хто в рукавичці? — питає.

— Я мишка-шкряботушка, я жабка-скрекотушка, я зайчик-лапанчик, а ти хто?

— Я лисичка-сестричка, пустіть і мене до себе.

— Іди.

— От стали вони вчотирьох жити.

Біжить вовк:

— А хто-хто в рукавичці? — питає.

— Я мишка-шкряботушка, я жабка-скрекотушка, я зайчик-лапанчик, я лисичка-сестричка, а ти хто?

— Я вовчик-братік, пустіть і мене до себе.

— Іди.

— Вліз вовк, аж рукавичка вже тріщить.

Коли йде ведмідь:

— А хто-хто в рукавичці? — питає.

— Я мишка-шкряботушка, я жабка-скрекотушка, я зайчик-лапанчик, я лисичка-сестричка, я вовчик-братік, а ти хто?

— Я ведмідь-набрідь, пустіть і мене до себе.

— Так нема місця.

Розсердився ведмідь та як зареве:

— Ну то я зверху сяду!

Тут всі перелякались, вискочили з рукавички та й розбіглися по лісі.

Ріпка

К а з к а

Був собі дід Андрушка, а в нього баба Марушка, а в баби дочечка Мінка, а в дочки собачка Фінка, а в собачки товаришка киця Варварка, а у киці годованка мишка Сіроманка.

Раз весною взяв дід граблі та мотику, скопав у городі грядку велику, гноєм трохи попринадив, грабельками підгромадив, зробив пальцем дірку та й посадив ріпку.

Працював дід не марно: зійшла ріпка гарно. Щодень ішов дід у город, набравши води повен рот, свою ріпку підливав, їй до життя охоти додавав.

Росла дідова ріпка, росла! Зразу така, як мишка, була, потому як кулак, потому як буряк, потому як два, а на кінці така, як дідова голова.

Тішиться дід, аж не знає, де стати. “Час — каже — нашу ріпку рвати!” Пішов він у город — гуп-гуп! Узяв ріпку за зелений чуб, тягне руками, уперся ногами, добуває сил усіх, сопе, як ковальський міх — мучився, прів увесь день, а ріпка сидить у землі, як пень.

Кличе дід бабу Марушку: “Ходи, бабусю, не лежи, мені ріпку вирвати поможи!” Пішли вони у город — гуп-гуп! Взяв дід ріпку за чівку, смакає баба діда за обшивку, працюють руками, упираються ногами — промучилися увесь день, а ріпка сидить у землі, як пень.

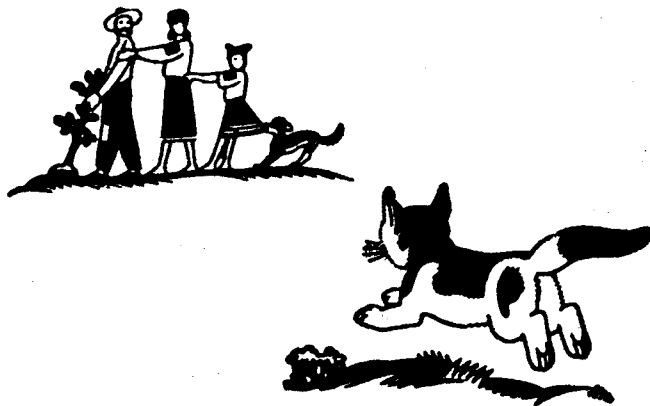
Кличе баба доню Мінку: “Ходи, доню, не лежи, нам ріпку вирвати поможи!” Пішли вони у город — гуп-гуп! Узяв дід ріпку за чуб, баба діда за сорочку, дочка бабу за торочку; тягнуть руками, упираються ногами, промучилися ввесь день, а ріпка сидить у землі, як пень.

Кличе дочка собачку Фінку: “Ходи, Фінко, не лежи, нам ріпку вирвати поможи!” Пішли вони у город —

гуп-гуп! Узяв дід ріпку за чуб, баба діда за обшивку, дочка бабу за запаску, собачка дочку за спідничку — промучилися увесь день, а ріпка сидить у землі, як пень.

Кличе собачка кицю Варварку: “Ходи, Варварко, не лежи, нам ріпку вирвати поможи!” Пішли вони у город — гуп-гуп! Узяв дід ріпку за чуб, баба діда за сорочку, дочка бабу за торочку, собачка дочку за спідничку, киця собачку за хвостик. Тягнуть і руками і зубами, упираються ногами, промучились увесь день, а ріпка сидить у землі, як пень.

Кличе киця мишку Сіроманку: “Ходи, Сірочко, не лежи, нам ріпку вирвати поможи!” Пішли вони у город — гуп-гуп! Узяв дід ріпку за чуб, баба діда за сорочку, дочка бабу за торочку, собачка дочку за спідничку, киця собачку за хвостик, мишка кицю за лапку — як потягли, як потягли, та й покотилися!

Упала ріпка на діда Андрушку, дід на бабу Марушку,
баба на дочку Мінку, дочка на собачку Фінку, собачка на
кицю Варварку, а мишка — шусть у шпарку!

Кривенька качечка

К а з к а

Був собі дід та баба, та не було у них дітей. От вони собі сумують, а далі дід і каже бабі:

— Ходімо, бабо, в ліс по грибки!

От пішли. Бере баба грибки, коли дивиться — у кущику гніздечко, а в гніздечку качечка сидить. От вона каже дідові:

— Дивись, діду, яка гарна качечка!

А дід каже:

— Візьмемо її додому, нехай вона у нас живе.

Стали її брати, коли дивляться — а в неї ніжка переломана. Вони взяли її тихенько, принесли додому, зробили їй гніздечко, обложили його пір'ячком і посадили туди качечку, а самі знов пішли по грибки.

Вертаються — аж дивляться, що у них так прибрано, хліба напечено, борщик зварений... От вони питають сусідів:

— Хто це? Хто це?

Ніхто нічого не знає.

На другий день знов пішли дід і баба по грибки. Приходять додому, аж у них і варенички зварені і починок лежить на віконці. Вони знов до сусід:

— Чи не бачили кого?

Кажуть:

— Бачили якусь дівчину, од криниці водицю несла. Така, — кажуть, — гарна, тільки трошки кривенька.

От дід і баба думали, думали:

— Хто б це був? — ніяк не вгадають...

А далі баба дідові каже:

— Знаєш що, діду? Зробимо от як: скажемо, що йдемо по грибки, а самі заховаємося та й будемо виглядати, хто до нас нестиме воду.

Так і зробили.

Стоять вони за коморою, коли дивляться, аж із хати виходить дівчина з коромислом, така гарна, така гарна,

тільки що кривенька трошки... Пішла вона до криниці, а дід і баба тоді в хату дивляться: а у гніздечку нема качечки, тільки повно пір'ячка. Вони тоді взяли гніздечко та й укинули у піч, воно там і згоріло.

Коли ж іде дівчина з водою. Увійшла в хату, побачила діда й бабу, зараз до гніздечка — аж гніздечка нема. Вона тоді як заплаче!... Дід і баба до неї, кажуть:

— Не плач, галочко, ти будеш у нас за дочку. Ми будемо любити тебе й жалувати, як рідну дитину.

А дівчина каже:

— Я б довіку жила у вас, якби ви не спалили мого гніздечка та не підглядали за мною. А тепер, — каже, — не хочу! Зробіть мені, діду, кужілочку й веретенце, я піду від вас.

Дід і баба плачуть, просять її зостатися. Вона не схотіла.

От дід тоді зробив їй кужілочку й веретенце; вона взяла, сіла надворі й пряде. Коли ж летить стадо качок, побачили її і співають:

— Он де наша діва,
Он де наша Іва!
На метеному дворці,
На тесаному стільці,
Кужілочка шумить,
Веретенце дзвенить.
Скиньмо їй по пір'ячку —
Нехай летить з нами!

А дівчина їм одказує:

— Не полечу я з вами!
Як була я в ліжку,
Виломила ніжку,
А ви полинули,
Мене покинули!

От вони їй скинули по пір'ячку, а самі полетіли далі. Коли летить друге стадо і також співає:

— Он де наша діва,
Он де наша Іва!
На метеному дворці,
На тесаному стільці,
Кужілочка шумить,
Веретенце дзвенить.
Скиньмо їй по пір'ячку —
Нехай летить з нами!

Дівчина їм теж відказала, і вони полетіли, скинувши їй по пір'ячку.

Коли ж летить третє стадо; побачили дівчину й за-співали:

— Он де наша діва,
Он де наша Іва!
На метеному дворці,
На тесаному стільці,
Кужілочка шумить,
Веретенце дзвенить.
Скиньмо їй по пір'ячку —
Нехай летить з нами!

Скинули їй по пір'ячку, дівчина увертілась у пір'ячко, зробилась качечкою і полетіла за стадом. А дід і баба знов осталися самі.

Івасик Телесик

К а з к а

Був собі дід та баба й був у них син Івасик. От каже Івасик до діда: — Зроби мені човен та весельце, я буду рибу ловити.

Зробив йому дід човен та весельце, і став Івасик цілий день на ставку рибу ловити. Як приходить обідня пора, то баба приносить йому їсти, вийде на берег та й гукає:

— Івасику-Телесику,
Приплинь, приплинь до бережка,
Прийшла твоя матінка,
Принесла тобі їсти й пити.

От Івасик припливе до бережка, наїсться, нап'ється, віддасть бабі рибу, що наловив, та й знов ловить.

Аж почувла те змія, захотілось їй Івасика з'їсти. Прийшла вона до берега та й почала ревіти:

— Івасику-Телесику,
Приплинь, приплинь до бережка,
Прийшла твоя матінка,
Принесла тобі їсти й пити.

Івасик упізнав, що то не мамин голос, і не припливає до берега.

Пішла змія до коваля:

— Ковалю, ковалю, скуй мені голосок, та такий тоненький, як у Івасикової матері.

Коваль і скував.

От прийшла змія до берега, вже з новим голосом, та й гукає тонко-тоненько, достоту як Івасикова мати:

— Івасику-Телесику,
Приплинь, приплинь до бережка,
Прийшла твоя матінка,
Принесла тобі їсти й пити.

Повірив Івасик, що то материн голосок, приплив до бережка, а змія його вхопила, понесла додому й каже своїй дочці Оленці: — Напали піч так, щоб аж цегла розпадалася, та спечи мені Івасика на вечерю. А сама полетіла собі на полювання.

Оленка напалила в печі, взяла лопату, що хліб у піч саджають, та й каже до Івасика:

— Сідай, я тебе поважу, чи ти важкий.

А Івасик догадався, до чого воно йдеться, та й каже:

— Та я не знаю, як, — поклав руку на лопату — Отак?
— питає.

— Ні, не так, — каже Оленка.

— А може так? — питає Івасик, та й поклав ногу на лопату.

— Та не так, — каже Оленка, — ото, який ти дурний!

— Та я не знаю, — каже Івасик, — покажи!

От Оленка й сіла на лопату, а Івасик тоді шур-шур її у піч, та й засунув, а сам утік. Та недалеко й забіг, коли змія вертається. Він виліз на дерево та й сидить.

От змія витягла печеню з печі, добре повечеряла, вийшла, лягла на траву коло хати, качається по подвір'ю та й каже:

— Покочусь, повалюсь по зеленій траві, Івасикового м'ясця наївшись!

А Івасик з дерева:

— Покотись, повались по зеленій траві, Оленчиного м'ясця наївшись!

Побачила його змія, догадалася про все, кинулася до дерева: так не достане! Розлютилася вона, стала дерево гризти; гризе, гризе — не вгризе і зуби поламала. Пішла до коваля зуби наставляти.

— Ковалю, ковалю, настали мені зуби, щоб я те дерево перегризла.

Насталив їй коваль зуби, почала вона знову гризти, от-от перегризе. Злякався Івасик, аж тут гуси летять, він і став їх просити:

— Гуси, гуси, гусенята,

Візьміть мене на крилята

Та понесіть до мами і до тата!

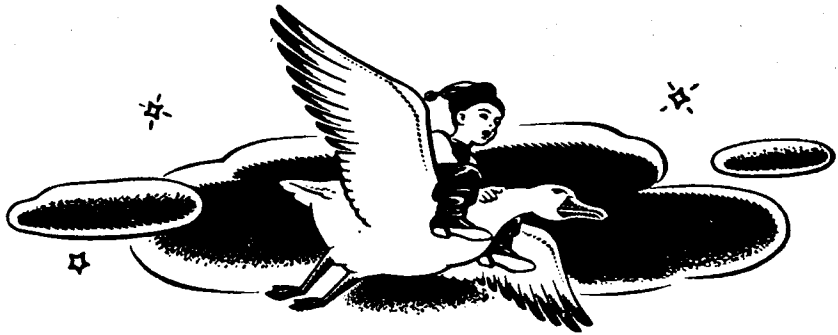
А в батенька добре жити,

Є що їсти, є що пити

І хороше походити!

Гуси йому кажуть:

— Нехай тебе задні візьмуть!

А змія от-от перегризе дерево. Аж летить маленьке гусеня, саме задне. Івасик його й просить:

— Гуся, гуся, гусенятко,
Візьми мене на крилята
Та понеси до мами і до тата!
А в батенька добре жити,
Є що їсти, є що пити
І хороше походити!

А воно й каже:

— Сідай!

Сів Івасик, і понесло його гусеня та й посадило у діда й баби на хаті.

Дід і баба сидять у хаті та журяться, що нема Івасика. Баба пиріжки з печі виймає:

— Оце тобі, діду, пиріжок, а це мені.

А Івасик із хати:

— А мені?

Дивуються дід і баба: що воно таке обзивається? Виглянув дід у вікно — нема нікого.

От баба знову виймає пиріжки:

— Це тобі, діду, а це мені.

А Івасик із хати:

— А мені?

Вийшли вони тоді на двір, зняли Івасика та такі раді були!

Лисичка, котик та півник

К а з к а

Був собі котик та півник. Збудували вони хатку і стали там вкупі жити.

От іде котик на базар і каже до півника:

— Гляди ж, півнику, замкни добре двері й сиди в хаті. А коли прийде лисичка, не відчиняй, бо вона тебе з'їсть.

І пішов.

Сидить півник у хаті, у віконце дивиться, аж прибігає лисичка і просить:

— Півнику-братіку, відчини!

— Лисичко-сестричко, котик не велів!

— Та відчини бо, півнику, я лишень вогню наберу та й піду собі!

Півник послухав її та й відчинив двері. А лисичка жару набрала, півника вкрала і побігла.

Злякався півник і почав кричати:

— Котику-братіку,

Несе мене лиска

По каменю-мості

На своєму хвості!

Котику-братіку, рятуй!

Котик, як почув, догнав лисичку і півника одняв, приніс його додому, побив добре, — та й сказав:

— Не давай же вогню, бо битиму ще!

От котик знов пішов на здобутки за пшеницею півнику на харч.

А лисичка знову прибіга:

— Півнику-братіку, відчини!

— Лисичко-сестричко, котик не велів.

Таки випрохала: він її пустив. Вона жару набрала, його вкрала і побігла. Так півник знов:

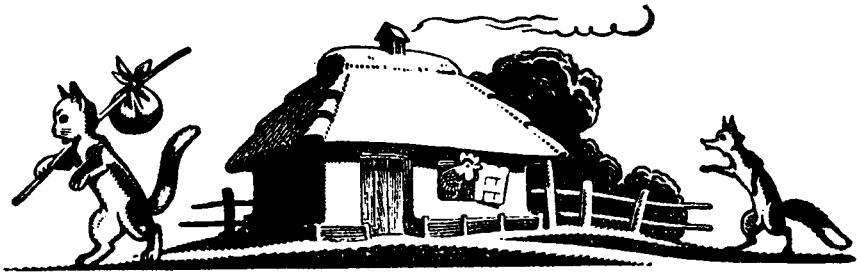
— Котику-братіку,

Несе мене лиска

По каменю-мості

На своєму хвості!

Котику-братіку, рятуй!

Так котик догнав його і знов одняв, а лисичку побив.

— Тепер же, — наказав півникові, — не давай жару, бо вона тебе з'їсть..

Лисичка прибіга знов.

— Півнику-братіку, відчини!

— Лисичко-сестричко, котик не велів.

Просила, просила — таки впустив. От вона жару набрала, його вкрала і побігла. Так півник кричить:

— Котику-братіку,
Несе мене лиска
По каменю-мості,
На своєму хвості!
Котику-братіку, рятуй!

От котик, як почув, як погнавсь... Гнавсь, гнавсь — не догнав. Прийшов додому та й плаче, що вже нема товариша.

От зробив собі скрипочку, молоточок і писану тайстру. Прийшов до лисиччиної нори та як заграє:

— Ой тили-ли-чки,
Та було в лисички
Чотири дочки,
П'ятий синко,
Ще й Пилипко.
Вийди, лисо,
Подивися —
Чи хороше граю?"

Так лисиччина дочка й каже:

— Мамо, піду я подивлюся, хто там так грає?

От вона і пішла. А він її — цок у лобок, та в писану тайстру. Та знов грає:

— Ой тили-ли-чки,
Та було в лисички
Чотири дочки,
П'ятий синко,
Ще й Пилипко.
Вийди, лисо,
Подивися —
Чи хороше граю?

Тепер і друга дочка пішла. Він і ту — цок у лобок,
та в писану тайстру. Та знов грає...

Так усіх переловив.

От стара лисиця жде, жде — нема! Тоді й каже:

— Піду заганяць, бо півник упрів і молошна каша
упріла, — пора обідати.

Котик і стару лисицю вбив. Та тоді прийшов, борщ вий-
няв, кашу поїв, а півника поклав на тарілці та й каже:

— Півнику-братіку, стрепенися!

От півник стрепенувся й ожив. Тоді вони вдвох за-
брали лисиць додому і поробили собі кожухи, та й живуть
і хліб жують. Їм сміх та рядно, а нам сміх та добро!

Іди, іди, дощику,
Зварю тобі борщику
У новому горщику
Та поставлю на дубочку,
У зеленому садочку.

Вітер ізнявся,
Дуб захитався,
Горщик розбився,
Борщик розлився.

Кую — кую чобіток!
Подай, бабо, молоток.
Не подаси молотка —
Не підкую чобітка.

Танцювала риба з раком,
А петрушка з пастернаком,
А цибуля з часником,
А дівчина з козаком.
Цибулина дивується,
Як хороше танцюється.

Дощику, дощику перестань,
Я поїду на Йордань,
Богу молитись,
Христу поклонитись.

Я у Бога сирота,
Зачиняла ворота,
Ключиком, замочком,
Шовковим шнурочком.

Печу, печу хлібчик,
Дітям на обідчик:
Старшому — більший,
Меншому — менший.

Люблю тата, маму,
Люблю всю родину,
Люблю щиро нашу
Рідную хатину.

Нема в світі друга
Як отець і мати,
Ліпшої над рідну
Я не знайду хати.

СЛОВНИК НЕЗРОЗУМІЛИХ СЛІВ

Бражка — Напиток із просяного борошна (муки).

Веретенце — Прилад для прядення. Патичок, трішки
грубший посередині. На нього навивають
скручену з волокна нитку.

Віник — Невелика мітла (без держака), зв'язана із тонких прутиків.

Вогню набрати — У старі часи не було сірників, і щоб розпалити в печі, треба було мати жар, який брали для розпалювання нового вогню.

Гноєм попринадив — Погноїв.

Достоту — Точно так же, так само.

Здобитки — Роздобувати, придбати потрібні харчі, речі.

Ковальський міх — Велика шкіряна торба, при допозі якої роздували вогонь у кузні.

Копа — Складені у стіжок шістдесят снопів.

Комора — Приміщення для зберігання потрібних у господарстві речей.

Коромисло — Дерев'яний держак для відер з водою.

Його брали на плече, щоб легше було
нести повні відра.

Кужілка — Прилад для прядення. Тонкий дерев'яний патичок, на який навивають льняне волокно, приготоване для прядення.

Мотика — Невелика лопатка з довгим держакком для копання грядок у городі.

Насталяти — Зробити міцними, як сталь.

Обшивка — Рубець, що ним закінчена (обшита) сорочка біля шнї.

Передні водити — Іти попереду, показувати дорогу. В даному випадку
— вести за собою воли.

Перістий — Рябий.

Писана тайстра — Гарно вишита і поцяцькована торба.

Помело — Великий віник з пруття.

Порясочка — Годівля ряскою (водна рослина).

Починочок — Прядиво — вичесане волокно з льону чи конопель, готове для прядення.

Рядно — Інакше верета. Зшитий посередині прямокутник із грубої, міцної тканини. Вживаний, як простирало або накривало.

Свояки — Далека родина.

Тік — Прочищене місце, де молотять збіжжя.

Увертілася — Вбралася.

Упрів — У даному випадку — зварився.

Хижа — Хата.

Чівка — Гичка, листя.

Щітка — Така пташка, що співає “щіт-щіт!” — Від того походить її назва.

З М І С Т

— А — А, КОТОЧОК	5
ДВА ПІВНИКИ	6
— ЗАЙЧИКУ, ЗАЙЧИКУ	6
БАМ-БІМ, ДЗЕЛЕНЬ-БІМ	7
ПІШЛА КИЦЯ ПО ВОДИЦЮ	7
ХОДИТЬ ГАРБУЗ ПО ГОРОДУ	8
ГОП-ГОП! ГУ-ТУ-ТУ!	9
ЛАДКИ, ЛАДКИ, ЛАДУСІ!	9
ТАНЦЮВАЛИ МИШІ	9
ОЙ ШІТ-ШІТ, ОЙ ШІТ-ШІТ	10
ОЙ ЛЕТІВ ЖУК, ЖУК	10
КАЧКА ЙДЕ	10
ОЙ НЕ ЗНАЛА УДІВОНЬКА	11
РУКАВИЧКА	12
РІПКА	14
КРИВЕНЬКА КАЧЕЧКА	19
ІВАСИК ТЕЛЕСИК	22
ЛИСИЧКА, КОТИК ТА ПІВНИК	25
ІДИ, ІДИ, ДОЩИКУ	28
КУЮ-КУЮ ЧОБИТОК	28
ТАНЦЮВАЛА РИБА З РАКОМ	28
ДОЩКУ, ДОЩИКУ ПЕРЕСТАНЬ	29
ПЕЧУ, ПЕЧУ ХЛІБЧИК	29
ЛЮБЛЮ ТАТА, МАМУ	30
СЛОВНИК НЕЗРОЗУМІЛИХ СЛІВ	31